

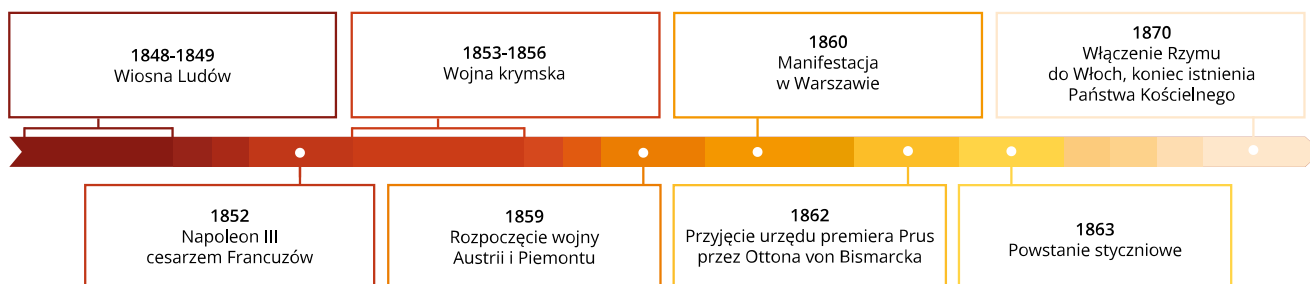

Europa po Wiośnie Ludów

- Wprowadzenie
- Przeczytaj
- Film edukacyjny
- Schemat + Sprawdź się
- Dla nauczyciela

Wydawać się mogło, że Wiosna Ludów nie zmieniła porządku europejskiego. W Niemczech i Austrii przywrócono absolutyzm. Do Rosji fala rewolucyjna nie dotarła w ogóle. Przeciwnicy porządku kongresowego przeżywali rozczarowanie. Tymczasem burzliwe wydarzenia lat 1848–1849 dopiero zapowiadały zmiany.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Twoje cele

- Opiszysz, w jaki sposób zmieniła się polityka międzynarodowa po Wiośnie Ludów.
- Przeanalizujesz, czym była *Realpolitik* i kto ją stosował.
- Scharakteryzujesz zmiany społeczno-gospodarcze, do których doszło po Wiośnie Ludów.

Przeczytaj

Powolny rozpad powiedeńskiego porządku

W I połowie XIX w. odchodziła z polityki generacja architektów porządku powiedeńskiego. Symbolem tego był upadek kanclerza Austrii Klemensa Metternicha, który w 1848 r. najpierw zrezygnował z ostrzelania zbuntowanego Wiednia, a potem złożył swój urząd i wyjechał do Anglii, gdzie spędził ostatnie lata życia. Pojawili się nowi politycy, którzy mieli krytyczny stosunek do systemu kongresowego, a dwaj najważniejsi pogrzebali równowagę wiedeńską. Pierwszym z nich był cesarz Francuzów Napoleon III. Od dawna już **kontestował** on porządek powiedeński. W młodości działał w tajnych związkach we Włoszech, nie stroniąc od działań terrorystycznych. W szeroko **kolportowanej** broszurze z 1839 r. zatytułowanej *Idee napoleońskie* pisał: „Napoleon zasypał przepaść rewolucyjną; wy, obalając go, wykopaliście ją na nowo. Uważajcie, aby przepaść ta was nie pochłonęła”. Polakom, ogłaszając program pomocy narodom uciśnionym, dawał nadzieję na niepodległość. W istocie był on politykiem nowego typu. Choć rządził Francją w sposób autorytarny, to liczył się z opinią publiczną.

Klemens Lothar Fürst von Metternich-Winneburg-Ochsenhausen (1773-1859) był jednym z twórców Świętego Przymierza i stał na jego straży. Od 1797 r. służył w austriackiej służbie dyplomatycznej. Był zwolennikiem konserwatyzmu, zwalczał ruchy liberalne, rewolucyjne i narodowe. Po wybuchu Wiosny Ludów w Wiedniu wyjechał do Holandii, do Austrii powrócił w 1851 roku.
Źródło: Wikipedia.org, domena publiczna.

W stronę realnej polityki

Politykiem całkiem innego rodzaju był premier Prus, a potem kanclerz Niemiec, Otto von Bismarck. W czasie Wiosny Ludów dał się poznać jako wróg demokracji, ale będąc kanclerzem, wprowadził niemal powszechne prawo wyborcze. Z jednej strony

Otto von Bismarck (1815–1898), książę von Bismarck-Schönhausen, książę von Lauenburg; niemiecki polityk, premier Prus, kanclerz zjednoczonej Rzeszy, nazywany Żelaznym Kanclerzem; przyczynił się do zjednoczenia Niemiec; w polityce wewnętrznej był konserwatystą; fotografia z lat 70. XIX w.

Źródło: Wikipedia.org, domena publiczna.

twardo zwalczał socjalistów, z drugiej – w latach 80. XIX w. wprowadził system powszechnych ubezpieczeń społecznych. W polityce zagranicznej nie trzymał się reguł wypracowanych przez konserwatystów poprzedniej generacji. „Polityka jest sztuką tego, co możliwe, nauką tego, co względne” – mówił. Maksyma ta kryje wiarę w siłę militarną Prus. Polityka zasad, której zwolennikami byli twórcy porządku wiedeńskiego, a nawet Napoleon III, ustępowała miejsca cynicznej polityce realnej (niem. *Realpolitik*).

Wiosna Ludów podważyła jeszcze jedną maksymę, w którą wierzone przez poprzednie 30 lat. Idealistyczny liberalny [internacjonalizm](#) okazał się ułudą. Niemieccy liberałowie w parlamencie frankfurckim nie mogli porozumieć się w sprawie traktowania Polaków zamieszkujących Wielkopolskę, a jeden z największych autorytetów wśród liberałów francuskich, Benjamin Constant, na

apеле Polaków o pomoc odpowiadał, że Francja nie będzie Don Kichotem rewolucji. Stopniowo idea narodowa stawała się narzędziem polityków konserwatywnych w rodzaju Bismarcka.

Początek nowej Europy

Rewolucja, która objęła niemal całą Europę przyspieszyła zmiany społeczne i zachwiała porządkiem ustalonym podczas kongresu wiedeńskiego. Część władców zachowała władzę, ale jednocześnie w wielu krajach wprowadzono rządy konstytucyjne i poszerzono swobody obywatelskie. Wzrosła świadomość narodowa, co dało podwaliny pod przyszłe ruchy niepodległościowe. Po uwłaszczeniu chłopów w cesarstwie austriackim i dopuszczeniu do regulacji uwłaszczeniowych wszystkich gospodarstw w zaborze pruskim, w Europie (poza Rosją) zniknęła pańszczyzna. Burżuazja, która była najważniejszym inicjatorem Wiosny Ludów wywalczyła dla siebie prawa polityczne, pozyskując reprezentację w parlamencie. Na arenę polityczną wkroczyła też nowa warstwa społeczna – klasa robotnicza, która zaczęła domagać się praw dla siebie oraz sprawiedliwości społecznej.

Słownik

kolportować

(fr. *colporteur* - roznosić) rozprowadzać, rozpowszechniać wśród odbiorców książki, czasopisma itp.

kontestowanie

(fr. *contester* - sprzeczać się, poddawać w wątpliwość) podważanie, poddawanie w wątpliwość, kwestionowanie czegoś, np. norm społecznych, zasad

internacjonalizm

(łac. *inter* - między + *natio* - naród) ideologia oraz postawa społeczna zakładająca dążenie do równouprawnienia, przyjaźni oraz współpracy wszystkich narodów

Realpolitik

(niem. polityka realna) sposób uprawiania polityki oparty na faktycznym stosunku sił między państwami oraz narodowym interesie, a wykluczający etyczne czy moralne czynniki przy podejmowaniu decyzji politycznych

Słowa kluczowe

realpolitik, Napoleon III, liberałowie, konserwatyści, Otto von Bismarck, kongres wiedeński, Europa w II połowie XIX w.

Bibliografia

M. Żywczyński, *Historia Powszechna 1789–1870*, Warszawa 2001.

J. Osterhammel, *Historia XIX wieku. Przeobrażenie świata*, Poznań 2013.

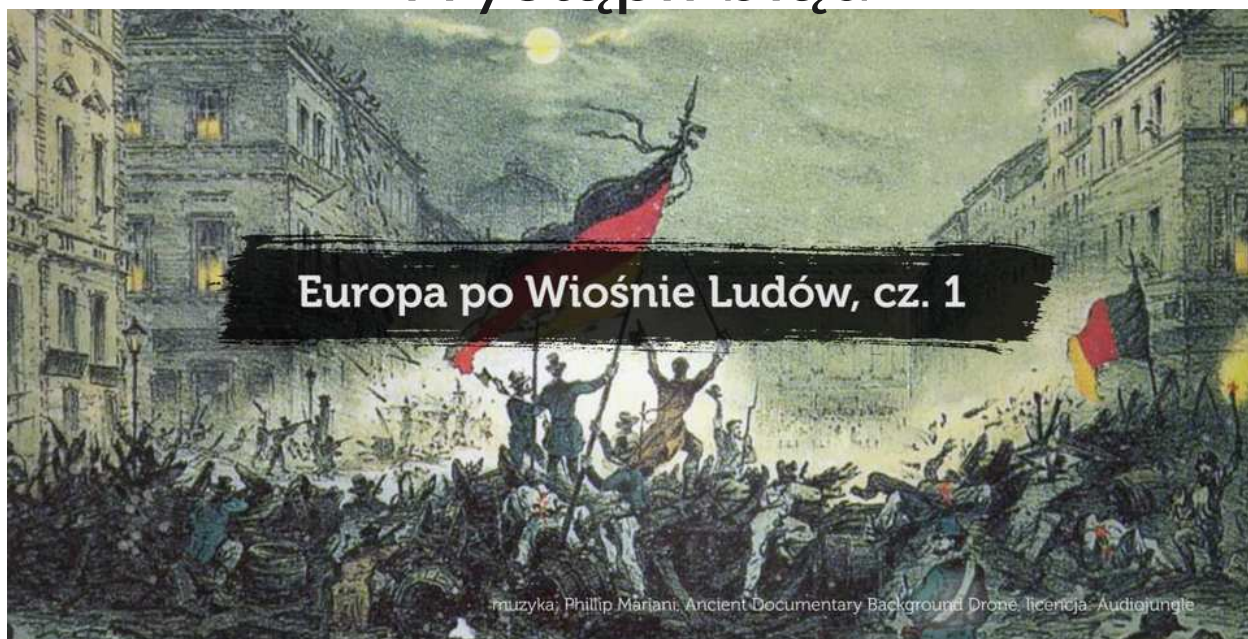
Europa i świat w epoce restauracji, romantyzmu i rewolucji 1815–1849, t. 1–2, red. W. Zajewski, Warszawa 1991.

Film edukacyjny

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmami i wykonaj kolejne polecenia.

Wystąpił błąd

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DQzn6g625>

Film opowiadający o Europie po Wiośnie Ludów. Część pierwsza.

Polecenie 2

Scharakteryzuj sytuację polityczną w Europie po Wiośnie Ludów.

Polecenie 3

Wyjaśnij znaczenie tych wydarzeń dla sytuacji chłopów w Europie Środkowo-Wschodniej.

Wystąpił błąd

Europa po Wiosnie Ludów, cz. 2

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DQzn6g625>

Film opowiadający o Europie po Wiosnie Ludów. Część druga.

Polecenie 4

Omów wpływ Wiosny Ludów na gospodarkę europejską.

Polecenie 5

Opisz, w jaki sposób hasła podnoszone przez uczestników Wiosny Ludów wpłynęły na późniejszą demokratyzację życia społeczno-politycznego.

Polecenie 6

Przedstaw bilans Wiosny Ludów.

Polecenie 7

Podaj, który ze skutków Wiosny Ludów trwale zmienił Europę. Odpowiedź uzasadnij.

Schemat + Sprawdź się

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą, a następnie wykonaj polecenia.

Sytuacja w poszczególnych państwach po Wiośnie Ludów.

Źródło: Contentplus.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Wymień państwa, w których Wiosna Ludów spowodowała trwałe zmiany polityczne.

Polecenie 3

Wyjaśnij, w jaki sposób Wiosna Ludów wpłynęła na perspektywę zjednoczenia Niemiec.

Ćwiczenie 1

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Kalinowska

Przedmiot: Historia 2022, Historia

Temat: Europa po Wiośnie Ludów

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

5) charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:

5) wyjaśnia genezę i skutki Wiosny Ludów;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- omawia bilans Wiosny Ludów.
- przedstawia zmiany w polityce międzynarodowej po wystąpieniach Wiosny Ludów.
- wymienia zmiany społeczno-gospodarcze, do których doszło po Wiośnie Ludów.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego (porównawcza);
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Nauczyciel wyświetla temat zajęć i cel lekcji, omawia planowany przebieg zajęć. Uczniowie formułują kryteria sukcesu w postaci pytań, na które chcieliby uzyskać odpowiedź.
2. Prowadzący zadaje uczniom pytanie o umiejscowienie tematu lekcji w czasie. Pyta: W jakim okresie się znajdujemy? Co ważnego działo się wcześniej? Uczniowie powinni wspomnieć o przyczynach i przebiegu Wiosny Ludów w poszczególnych krajach europejskich.

Faza realizacyjna:

1. Praca z tekstem. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj” i zapisują na kartkach minimum pięć pytań do tekstu. Wybrana osoba zbiera pytania do urny. Nauczyciel dzieli uczniów na 5-osobowe grupy, które losują pytania z puli i przygotowują odpowiedzi. Zespół, który jest gotowy, zgłasza się i przedstawia rezultaty swojej pracy. Pozostali uczniowie wraz z nauczycielem weryfikują poprawność odpowiedzi.
2. Praca z multimedium („Film edukacyjny”). Nauczyciel odtwarza filmy. Uczniowie zapoznają się z e-materiałem i wykonują w parach polecenie nr 2: „Scharakteryzuj sytuację polityczną w Europie po Wiośnie Ludów”. Tworzą notatkę w formie mapy myśli. Po ustalonym czasie wybrana para przedstawia swoją propozycję odpowiedzi, pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej, mogą dopowiadać istotne z ich punktu widzenia informacje.

3. Nawiązując do odtworzonych filmów, nauczyciel zadaje uczniom pytania: W jaki sposób wydarzenia lat 1848–1849 wpłynęły na sytuację społeczną i gospodarczą Europy? Które skutki waszym zdaniem miały największe konsekwencje? Dlaczego? Uczniowie zgłaszają swoje propozycje i dyskutują. 4. Praca z drugim multimedialnym („Schemat + Sprawdź się”). Każdy uczeń pracuje indywidualnie, samodzielnie przygotowując odpowiedzi do ćwiczeń 1 i 2. Po wyznaczonym przez nauczyciela czasie wybrani lub chętni uczniowie odczytują swoje propozycje. Nauczyciel komentuje rozwiązania uczniów.

Faza podsumowująca:

1. Na koniec zajęć nauczyciel raz jeszcze wyświetla na tablicy interaktywnej lub przy użyciu rzutnika temat lekcji i cele zawarte w sekcji „Wprowadzenie”. W kontekście wyświetlonych treści prosi uczniów o rozwinięcie zdania: Na dzisiejszych zajęciach nauczyłem się/nauczyłam się...
2. Nauczyciel omawia przebieg zajęć i ocenia pracę uczniów.

Praca domowa:

1. Zapoznaj się z mapą interaktywną w sekcji „Schemat + Sprawdź się”, a następnie wykonaj dołączone do niej polecenia.

Materiały pomocnicze:

M. Żywczyński, *Historia Powszechna 1789–1870*, Warszawa 2001.

J. Osterhammel, *Historia XIX wieku. Przeobrażenie świata*, Poznań 2013.

Europa i świat w epoce restauracji, romantyzmu i rewolucji 1815–1849, t. 1–2, red. W. Zajewski, Warszawa 1991.

Wskazówki metodyczne:

- Uczniowie mogą zapoznać się przed lekcją z sekcją „Film edukacyjny”, aby przygotować się do późniejszej pracy.